

Redegørelse nr. R 6 (13/12 2013)

Folketinget 2013-14

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 13/12 13 om de nationale test i folkeskolen.
(Redegørelse nr. R 6).

Undervisningsministeren (Christine Antorini):

1. INDLEDNING

Folketinget vedtog i marts 2006 indførelsen af test i udvalgte fag på bestemte klassetrin i folkeskolen (de nationale test).¹ Formålet med indførelsen af de nationale test var at styrke evalueringskulturen i folkeskolen som et vigtigt element til at løfte elevernes faglige niveau. De nationale test blev indført som et pædagogisk værktøj, der sammen med resultaterne af den øvrige løbende evaluering af elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder skal anvendes fremadrettet til brug for

den videre planlægning af undervisningen, i vejledningen af den enkelte elev og i underretningen af forældrene med henblik på at tilrettelægge en undervisning og et forældresamarbejde, der understøtter eleven bedst muligt.

Herudover blev testene gennem indførelsen af den nationale præstationsprofil (offentliggørelse af samlet landsresultat) knyttet an til kommunernes og skolernes kvalitetsarbejde.

I foråret 2010 blev den første obligatoriske testrunde med alle nuværende ti nationale test gennemført. Fordelingen af de ti obligatoriske nationale test på fag og klassetrin fremgår af tabel 1.

¹ Jf. lovforslag nr. L 101 af 7. december 2005 om ændring af lov om folkeskolen (Styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver m.v.) vedtaget 30. marts 2006. Offentliggørelse af testresultater på landsplan blev vedtaget den 2. juni 2006 ved vedtagelsen af lovforslag nr. L 170 af 1. marts 2006 om ændring af lov om folkeskolen (Præcisering af folkeskolens formål, ekstra timer i dansk og historie, elevplaner, offentliggørelse af landsresultater af test, præcisering af det kommunale ansvar samt etablering af nyt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen).

Tabel 1**Oversigt over klassetrin og fag for de ti obligatoriske nationale test**

Fag og klassetrin	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Dansk (læsning)		X		X		X		X	
Matematik			X			X			
Engelsk							X		
Geografi								X	
Biologi								X	
Fysik/kemi								X	

Det fremgår af lovgrundlaget for de nationale test, at undervisningsministeren tre år efter ikrafttrædelsen af de første test skal give en redegørelse til Folketinget om de nationale test. Redegørelsen skal omhandle virkningerne af indførelsen af de nationale test med en vurdering af behovet for eventuelle ændringer.

Det fremgår endvidere af lovgrundlaget, at redegørelsen skal omhandle indhøstede erfaringer fra

- arbejdet med udvikling af metoder til korrektion af testresultater for så vidt angår forhold, som skolerne ikke har direkte indflydelse på (socioøkonomisk reference), og
- arbejdet med udvikling af supplerende undersøgelser, der har til formål at belyse elevernes kundskaber og færdigheder i udvalgte fag og klassetrin på områder (trinmål), der ikke er omfattet af testene

Rambøll Management Consulting har i perioden november 2012 til september 2013 gennemført en samlet evaluering af de nationale test for Undervisningsministeriet: »Evaluering af de nationale test i folkeskolen«. Evalueringen er offentliggjort på Undervisningsministeriets hjemmeside www.uvm.dk.

Nærværende redegørelse vil indledningsvist (afsnit 2) gengive evalueringens hovedkonklusioner. Opfølgning på de enkelte hovedkonklusioner vil ligeledes blive angivet.

Dernæst (afsnit 3) beskrives udviklingen af den socioøkonomiske reference, ligesom ovennævnte supplerende undersøgelser behandles.

Endelig (afsnit 4) vil en række øvrige forhold vedrørende de nationale test blive beskrevet, herunder

- den kommende kriteriebasering af de nationale test,
- retningslinjer for fritagelse for at tage test samt for elevers brug af hjælpemidler ved testene,

- anvendelsen af testresultater som opfølgning på nationale resultatmål set i relation til testresultaternes fortrolighed,
- den statistiske usikkerhed i de nationale test og
- eventuel konkurrenceudsættelse af de nationale tests it-løsning.

Redegørelsen vil således beskrive en række problemstillinger i relation til de nationale test. Konkrete løsningsforslag på relevante problemstillinger vil blive drøftet i folkeskoleforligskredsen i 2014.

2. EVALUERINGENS HOVEDKONKLUSIONER

Den gennemførte evaluering af de nationale test har som overordnet formål at undersøge, hvorvidt de nationale test som pædagogisk værktøj har styrket skolernes evalueringskultur og højnet elevernes faglige niveau. Evalueringen belyser herudover såvel positive som negative effekter af indførelsen af nationale test.

Evalueringen kortlægger, analyserer og vurderer på den baggrund testene set i forhold til følgende temaer:

- testenes anvendelse blandt lærere, skoleledere og forvaltning
- testenes effekt på elevernes faglige niveau og skolernes evalueringskultur
- testenes indhold
- testenes udformning

Evalueringen bygger blandt andet på analyser af elevers resultater fra de obligatoriske nationale test, spørgeskemaundersøgelser og interview af skoleledere, lærere, forældre, elever og forvaltningsrepræsentanter samt ekspertvurderinger.

Evalueringen er gennemført kun tre år efter, at de nationale test blev taget i brug. Der er således tale om en tidlig evaluering af testenes virkning, hvorfor resultaterne må fortolkes med en vis forsigtighed. Endvidere har evalueringen for så vidt angår testenes effekt på elevernes faglige niveau kun kunnet tage udgangspunkt i testen i dansk, læsning, jf. også afsnit 2.2 nedenfor.

Det vurderes på den baggrund hensigtsmæssigt, at der om tre-fem år i fortsættelse af den gennemførte evaluering foretages en ny samlet evaluering af de nationale test, som undersøger virkningerne af de nationale test på elevernes faglige niveau og skolernes evalueringskultur samt foretager en mere generel erfaringsopsamling i forhold til testenes anvendelse, indhold og udformning. Den nye evaluering vil herudover kunne inddrage erfaringer fra den kommende kriteriebaseret af de nationale test, jf. også nedenfor, afsnit 4.1. Testene vil på tidspunktet for gennemførelse af den nye evaluering have virket i seks-otte år efter ibrugtagningen af de ti nationale test i 2010.

I det følgende vil der blive redegjort for den gennemførte evaluerings hovedkonklusioner vedrørende testenes anvendelse, effekt, indhold og udformning. Opfølgning på de enkelte hovedkonklusioner vil endvidere blive anført.

2.1 Testenes anvendelse

Evalueringen undersøger, hvordan en række aktører anvender resultater fra de nationale test.

Evalueringen påpeger, at størstedelen af lærerne og skolelederne anvender de nationale test i henholdsvis en pædagogisk og en ledelsesmæssig sammenhæng, men at

»(...) både lærere og ledere i overvejende grad bruger testresultater summativt, dvs. til at skabe overblik og monitorere det faglige niveau blandt elever, klasser og skolen som helhed. Den fremadrettede

de (formative) anvendelse, som var tiltænkt i lovgivningen, sker (indtil videre) i langt mindre omfang.«²

Det fremgår endvidere af evalueringen, at denne problemstilling også gælder for kommunernes anvendelse af testresultater.

Det påpeges således, at testresultater både i relation til den pædagogiske og styringsmæssige anvendelse kun i mindre grad anvendes fremadrettet til at tilrettelægge en undervisning, der tager udgangspunkt i den enkelte elev, til øget dialog mellem lærer og skoleleder og mellem skoleleder og kommune samt til øget målretning af indsatsen.

Samtidig påpeger evalueringen,

»(...) at eleverne hovedsageligt modtager kollektiv tilbagemelding fra lærerne om resultaterne af de nationale test, mens dialog med den enkelte elev om testresultater kun sker i begrænset omfang. Samtidig peger evalueringen på, at netop den individuelle dialog med eleven om resultater af testene er afgørende for testenes betydning for elevernes bevidsthed om egne styrker og svagheder samt deres motivation for at omsætte denne viden til handling.«³

Det vurderes, at en styrket fremadrettet anvendelse af resultater fra de nationale test understøttes af en række af de initiativer, der indgår i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Aftalen lægger op til styrkelse af den systematiske og kvalificerede dialog om folkeskolens evaluering og kvalitetsudvikling på alle niveauer. Aftalen lægger herunder op til opfølgning i relation til nationale resultatmål for folkeskolen med primært udgangspunkt i resultater fra de nationale test.

Lærernes fremadrettede anvendelse af testresultater i relation til den enkelte elev vurderes at kunne understøttes af den fremtidige *elevplan*, der, jf. aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, skal forenkles og videreudvikles, så den i højere grad opleves som et relevant og brugbart redskab i forhold til at understøtte systematisk og løbende evaluering, opfølgning og forbedring af elevernes udbytte af undervisningen. Elevplanen vil endvidere, jf. aftalen, skulle have et større fokus på fremadrettede udviklings- og læringsmål.

Forenklingen af Fælles Mål, som følger af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, skal ligeledes understøtte, at lærerne, blandt andet med baggrund i resultater fra de nationale test, arbejder med løbende evaluering og opfølgning i undervisningen. Der vil i regi af arbejdet med Fælles Mål blive udarbejdet vejledningsmateriale om blandt andet arbejdet med målstyret undervisning.

Det vurderes endvidere, at lærernes fremadrettede anvendelse af testresultater vil understøttes af den fremtidige *kriteriebaseret af de nationale test i dansk, læsning og matematik* (jf. også nedenfor afsnit 4.1). Kriteriebaseringen vil indebære, at testresultater i højere grad vil kunne relateres til de faglige kriterier, og at lærernes tilbagemelding på baggrund af testresultater således ligeledes i højere grad vil kunne knytte an til de faglige kriterier.

Den fremadrettede anvendelse af testresultater – både som pædagogisk redskab og som styringsredskab – vurderes endvidere at blive understøttet af *læringskonsulenternes* arbejde, som blandt andet har til formål at understøtte den decentrale kvalitetsudvikling ved blandt andet at tilbyde skoler og kommuner vejledning om anvendelse af evalueringer og resultater, herunder opfølgning på nationale resultatmål og opfølgning på testresultaterne generelt.

Der vil endvidere blive udarbejdet en ny *kvalitetsrapport*, som i højere grad kan fungere som et mål- og resultatstyringsværktøj, der kan understøtte en systematisk evaluering

² Jf. *Evaluering af de nationale test i folkeskolen*, 2013, s. 1-2.

³ Jf. *ibid.*, s. 116.

og resultatopfølgning på kommunalt niveau og fungere som grundlag for lokal dialog og kvalitetsudvikling.

Ledere og forvaltningschefer skal endvidere gennem aftalen om et fagligt løft af folkeskolen gennem *kompetenceudvikling* rustes til i højere grad at styre gennem mål og evalueringer samt anvende efteruddannelse af lærere og pædagoger strategisk til at nå skolens mål.

Endelig vil både skolers og kommuners grundlag for styring og kvalitetsudvikling blive understøttet gennem etableringen af et webbaseret *ledelsesinformationssystem*. I ledelsesinformationssystemet samles relevante indikatorer baseret på tilgængelige data på folkeskoleområdet.

Der vil herudover blive taget initiativ til at styrke vejledningsindsatsen over for skoler og kommuner. Vejledningen vil have til formål at understøtte og fremme lærernes og skoleledernes fremadrettede anvendelse af testresultater og vil således blandt andet omhandle anvendelse af testresultater til planlægning af undervisningen og som grundlag for individuel feedback til eleven.

Vejledningsindsatsen vil herudover beskrive, hvordan resultaterne af de nationale test kan anvendes til kvalitetssikring, fx som grundlag for vurdering af faglig progression med udgangspunkt i testresultater. Vejledningsindsatsen vil endvidere omhandle anvendelsen af testresultater som led i kommunernes tilsyn med folkeskolerne.

Vejledningsindsatsen vil i øvrigt skulle ses i sammenhæng med læringskonsulenternes arbejde og kompetenceudviklingsforløb for ledere og forvaltningschefer.

2.2 Testenes effekt på elevernes faglige niveau og skolernes evalueringskultur

Evalueringen undersøger endvidere, hvorvidt indførelsen af de nationale test har haft en positiv effekt på elevernes faglige niveau og på skolernes evalueringskultur.

2.2.1 Effekt på elevernes faglige niveau

Det fremgår af evalueringen, at analysen af testenes virkning på elevernes faglige niveau indikerer,

»(...) at indførelsen af de nationale test har haft en positiv effekt på elevernes faglige resultater.«⁴

Det bemærkes, at det kun har været muligt for evaluatoren at foretage analyse af testenes effekt på elevernes faglige niveau med afsæt i elevernes testresultater i testen i dansk, læsning. Det er kun i testen i dansk, læsning og testen i matematik, at eleverne testes mere end én gang i løbet af skoletiden. I testen i dansk, læsning testes eleverne hvert andet år, mens der er et treårigt interval mellem de to test i matematik. Det har derfor tidsmæssigt kun været muligt for evaluatoren at følge udviklingen over tid for testen i dansk, læsning.

Analysen af effekten af testen i dansk, læsning på elevernes faglige niveau har taget afsæt i et midlertidigt teknisk nedbrud i testene i 2010, der resulterede i, at cirka 11.000 elever ikke gennemførte testen i dansk, læsning. Det gjorde det muligt at sammenligne, hvordan elever, der gennemførte testen i dansk, læsning i 2010, klarede sig to år efter i 2012 sammenholdt med elever, der ikke gennemførte testen i 2010.

Analysen viser, at de elever, der gennemførte testen i dansk, læsning i 2010, klarer sig bedre ved testen i 2012 sammenlignet med elever, der ikke gennemførte testen i 2010.

I fortsættelse heraf anfører evalueringen, at resultaterne tyder på, at testenes effekt på elevernes faglige niveau

»(...) ikke alene skyldes, at hele skoler er blevet bedre (hvilket kunne skyldes, at lærerne på skolerne har indrettet undervisningen

⁴ Jf. *ibid.*, s. 1.

efter *teaching to the test*). Noget af effekten ses også for de enkelte elever på skolerne, der gennemførte testen, i sammenligning med tilsvarende skolekammerater, der på baggrund af nedbruddet ikke fik gennemført en test. Det tyder på, at lærere og elever blandt andet har brugt resultaterne af testene til at arbejde på at blive dygtigere i faget. For elever, der blev testet i dansk, læsning på 6. klassetrin ses samtidig en tendens til, at de også opnår bedre resultater i andre fag i 8. klasse. Det indikerer, at noget af effekten skyldes, at eleverne bliver bedre til at gennemføre test i det hele taget.«⁵

Der anvendes i den samlede analyse af testenes virkning på elevernes faglige niveau ud over resultater fra de nationale test også afgangsprøvekarakterer for årgangene lige før og lige efter indførelsen af de nationale test. Det fremgår således af evalueringen, at

»[a]nalyserne viser et generelt billede af, at karaktererne er gået lidt mere frem i fag, hvor eleverne er blevet testet, sammenlignet med fag, hvor eleverne ikke er blevet testet. Dette bestyrker de foregående analysers resultater om, at de nationale test har en positiv effekt for eleverne. Denne analyse på landsplan skal dog tages med forbehold, fordi der er mange andre forhold, som påvirker ændringer i karakterer i fag over tid, herunder udformning af opgaver.«⁶

Med udgangspunkt i testresultaterne i matematik fra 2013 vil det nu være muligt at undersøge, om det tekniske nedbrud i testene i matematik i 3. klasse i 2010 har haft effekt på resultaterne i matematik i 6. klasse i 2013. Der vil derfor i 2014 blive foretaget undersøgelser af resultaterne i matematik.

2.2.2 Effekt på skolernes evalueringskultur

For så vidt angår testenes effekt på skolernes evalueringskultur anfører evalueringen, at

»(...) skolernes evalueringskultur ser ud til at være styrket i de senere år, samt at der er flere indikationer på, at de nationale test har medvirket til at styrke skolernes evalueringskultur.«⁷

Evaluatoren vurderer herudover,

»(...) at det [som det også anføres i lovbemærkningerne] ikke er de nationale test alene, der skaber en stærkere evalueringskultur. Det er derimod helheden i anvendelsen af nationale test i samspil med andre evalueringsværktøjer, samt en stærk ledelse, der understøtter en stærk evalueringskultur.«⁸

Evalueringen viser således, at de nationale test har været med til at understrege et fokus på faglige resultater og bidrage til en større systematik i skolernes evaluering, men at det ikke er de nationale test alene, der har skabt en stærkere evalueringskultur.

Evaluators analyser viser herudover ikke en signifikant sammenhæng mellem evalueringskultur og elevernes faglige resultater. Det er dog evaluators vurdering ud fra interviews og eksisterende undersøgelser, at en stærk evalueringskultur har en fremmede effekt i forhold til at opnå gode faglige resultater, men at en stærk evalueringskultur ikke i sig selv er en tilstrækkelig betingelse for at opnå gode resultater.

2.3 Testenes indhold

Evalueringen undersøger endvidere indholdet, udformningen og kvaliteten i de testopgaver, som anvendes i de nationale test, samt testenes adaptive princip.

⁵ Jf. *ibid.*, s. 17. Det bemærkes, at den anvendte metode til behandling af spørgsmålet om *teaching to the test* kun er anvendt på skoleniveau i evalueringen, jf. *ibid.*, s. 11. Det har inden for rammerne af den anvendte analysemetode ikke været muligt at foretage undersøgelser af *teaching to the test* på klasseniveau.

⁶ Jf. *ibid.*, s. 17.

⁷ Jf. *ibid.*, s. 1.

⁸ Jf. *ibid.*, s. 1.

Evalueringen konkluderer for så vidt angår indholdet i opgaverne i de nationale test,

»(...) at valg af testfag og profilområder samlet set synes hensigtsmæssige. Tilsvarende afspejler testene i hovedtræk testegnede trinmål.«⁹

Evalueringen påpeger dog, at det på baggrund af evalueringens resultater samt de kommende ændringer af folkeskolen vurderes

»(...) relevant at overveje antallet af test inden for de forskellige fag, herunder placering på klassetrin, med henblik på at understøtte den pædagogiske anvendelse af testresultaterne.«¹⁰

Evaluatør påpeger endvidere, at eleverne fra skoleåret 2014/2015 i henhold til folkeskolereformen vil

»(...) skulle undervises i engelsk fra 1. klasse. Der vil derfor gå syv år [...], før lærerne har de nationale testresultater til rådighed som pædagogisk værktøj.«¹¹

Evalueringen anfører endvidere, at antallet af test inden for hvert fag spiller en rolle for lærernes pædagogiske anvendelse af testresultaterne. Dette understøttes af, at flere lærere peger på, at testen i nogle fag gennemføres for sjældent til at give mening som et pædagogisk redskab, der kan danne grundlag for både løbende monitorering og fremadrettet anvendelse. Eksempelvis er det i testen i dansk, læsning, at lærerne er længst fremme i forhold til at arbejde fremadrettet med testresultaterne, hvilket kan antages at hænge sammen med, at testen i dansk, læsning er den test, der gennemføres flest gange i løbet af skoleforløbet.

Der vil på baggrund af evalueringens iagttagelser for så vidt angår antallet af test inden for forskellige fag og placering af testene på klassetrin blive indledt drøftelser med folkeskoleforligskredsen i 2014 med henblik på eventuel justering af fordelingen af testene mellem fag og klassetrin. Justering af den nuværende fordeling af test vil kræve tilslutning fra den samlede forligskreds.

Herudover påpeger evalueringen,

»(...) at der inden for flere testfag er mangel på svære opgaver i opgavebanken. Evalueringen peger på flere opmærksomhedspunkter i forhold til testopgaverne, såvel fagfaglige som relateret til layout, grafik samt brug af illustrationer.«¹²

Det bemærkes, at der løbende arbejdes på at øge kvaliteten af opgavebanken i de enkelte test. Der foretages fx løbende produktion af nye testopgaver og udskiftning af gamle testopgaver med henblik på at sikre kvaliteten i testopgaverne, herunder sikre at opgaverne er tidssvarende.

Ministeriets opgavekommissioner har endvidere gennemgået opgavebanken med det formål at sikre, at alle opgaver er af høj sproglig og faglig kvalitet. Opgavekommissionerne er for indeværende i gang med at følge op på gennemgangen.

Der er endvidere et løbende fokus på at producere flere opgaver, herunder også flere svære testopgaver.

For så vidt angår testen i dansk, læsning er der i den pågældende opgavekommission påbegyndt et udviklingsarbejde i samarbejde med en læseforsker med henblik på at få identificeret faktorer, der kendetegner henholdsvis svære og lette opgaver.

Herudover er der for alle opgavekommissioner og fagkonsulenter planlagt et kompetenceudviklingsforløb med fokus på testmetode og produktion af flere svære testopgaver. Det bemærkes, at opgavekommissionerne primært består af folkeskolelærere med undervisnings erfaring og af undervisere

ansat på læreruddannelsen. Praktikervinklen indgår således centralt i arbejdet med udvikling af testopgaver.

Der vil ligeledes fremadrettet være fokus på både opgavekvaliteten og på mængden af svære testopgaver. Fx vil forenklingen af Fælles Mål kunne medføre, at der skal produceres nye testopgaver, som svarer til de forenklede mål. Der vil i den forbindelse løbende være fokus på at sikre, at der er et tilstrækkeligt antal testopgaver på de forskellige niveauer, herunder også at der er nok svære opgaver.

2.4 Testenes udformning

Evalueringen foretager en analyse af rammerne for testafviklingen og de nationale tests udformning. Analysen omfatter selve testafviklingen på skolerne, testsystemets generelle brugervenlighed og testresultaternes visninger og muligheder.

Evalueringen viser blandt andet, at

»(...) afoiklingen af de nationale test (herunder også den praktiske forberedelse) fungerer på tilfredsstillende vis. Det medgåede tidsforbrug udgør generelt set heller ikke en udfordring.«¹³

Det fremgår endvidere af evalueringen, at det adaptive princip opleves af størstedelen af lærerne som en fordel for eleverne og deres testafvikling.

Evalueringen viser også, at det langt fra er alle lærere, der gør brug af testsystemets mange muligheder. Den nuværende resultatvisning anvendes, men det kræver et relativt stort fortolknings- og analysearbejde af den enkelte lærer at omsætte testresultaterne til en undervisningspraksis, der tager udgangspunkt i den enkelte elev.

Det bemærkes, at den anførte vejledningsindsats, jf. ovenfor afsnit 2.1, ligeledes vil adressere dette behov, og at lærere, skoleledere og kommunale repræsentanter fortsat vil blive inddraget i den videre udvikling af testsystemet og vejledningsmaterialet, så det sikres, at systemet og de forskellige resultatvisninger svarer til brugernes behov.

3. SOCIOØKONOMISK REFERENCE OG SUPPLERENDE UNDERSØGELSER

3.1 Socioøkonomisk reference

Med vedtagelsen af lovforslag nr. L 170 af 1. marts 2006 om blandt andet offentliggørelse af landsresultater af nationale test blev der indsat en bestemmelse i folkeskoleloven om, at kommunalbestyrelsen og skolelederen får oplyst den enkelte skoles testresultater set i forhold til det samlede landsresultat i form af den nationale præstationsprofil. Heri skal indgå en vurdering af skolens testresultater set i forhold til elevernes sociale baggrund (socioøkonomisk reference).

Udviklingen af den socioøkonomiske reference blev påbegyndt i 2007 og afsluttet i 2010 ved ibrugtagningen af de nuværende ti obligatoriske nationale test. Den socioøkonomiske reference blev herefter gjort tilgængelig for skoler og kommuner.

Den socioøkonomiske reference gør det muligt for skolelederen og den givne kommune at se, hvordan skolens elever har klaret sig i de nationale test i forhold til elever på landsplan med samme baggrundsforhold som skolens elever. Der foretages således ikke korrektion af selve skolens resultater, men ved at sammenligne resultaterne med den socioøkonomiske reference får skolelederen et mere nuanceret grundlag for at vurdere skolens faktisk opnåede resultater.

Den socioøkonomiske reference for den enkelte skole bliver beregnet ud fra skolens elevgrundlag. I beregningen ind-

⁹ Jf. *ibid.*, s. 2.

¹⁰ Jf. *ibid.*, s. 121.

¹¹ Jf. *ibid.*, s. 121.

¹² Jf. *ibid.*, s. 2.

¹³ Jf. *ibid.*, s. 2.

går udvalgte faktorer på individniveau som fx køn, herkomst og forældrenes uddannelse og indkomst – alle faktorer, som skolen ikke har direkte indflydelse på. Samme beregningsmetode anvendes i forbindelse med folkeskolens afgangsprøver.

Den nationale præstationsprofil viser udviklingen i landsresultaterne i alle ti nationale test. Præstationsprofilen er offentligt tilgængelig på Undervisningsministeriets hjemmeside, og den opdateres én gang om året, efter de obligatoriske test er afholdt. De socioøkonomiske referencer i de nationale test er specifikke for de enkelte skoler, og det er således kun skolelederen og den kommune, som skolen hører til, der har adgang til disse.

Der er udarbejdet vejledningsmateriale om den socioøkonomiske reference til brug for skoleledere og kommuner, hvor der blandt andet vejledes i, hvordan referencen skal læses og kan anvendes.

3.2 Supplerende undersøgelser

Det fremgår af lovforslag nr. L 170 af 1. marts 2006 om blandt andet offentliggørelse af landsresultater af nationale test, at undervisningsministeren vil gennemføre supplerende undersøgelser. Det fremgår endvidere, at hensigten med supplerende undersøgelser er at belyse elevernes kundskaber og færdigheder i udvalgte fag og klassetrin på områder (trinmål), der ikke er omfattet af testene. Det gælder fx trinmål, som retter sig mod, at eleven demonstrerer evne til selvstændig formulering, analyse, problemorientering og -løsning mv. De supplerende undersøgelser skal således medvirke til at understøtte det ønskede brede perspektiv på elevernes kundskaber og færdigheder.

En række af initiativerne indeholdt i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen vurderes at spille sammen med hensigten bag de supplerende undersøgelser, fx målet om mere varierede undervisningsformer, projekt- og produktorienterede undervisningsforløb, indførelse af trivselsmål og forenkling af Fælles Mål. Det bemærkes endvidere, at der i Ressourcecentret for Folkeskolen vil blive foretaget følgeforskning og evaluering af reformens effekter.

Stillingtagen til igangsættelse af supplerende undersøgelser vil på den baggrund blive drøftet i forligskredsen i 2014.

4. ØVRIGE FORHOLD VEDRØRENDE DE NATIONALE TEST

4.1 Kriteriebaseret

Der opstilles, jf. også afsnit 2.1 ovenfor, som led i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen nationale resultatmål for udviklingen af folkeskolen. Følgende tre ud af fire resultatmål baserer sig på resultater fra de nationale test:

- Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.
- Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
- Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.

Anvendelsen af testresultater som opfølgning på de nationale resultatmål forudsætter, at de nationale test i dansk, læsning og matematik videreudvikles, så de normbaserede resultater suppleres med kriteriebaserede tilbagemeldinger. I stedet for kun at vurdere elevernes præstationer i forhold til andre elever (normen) vil en kriteriebaseret tilbagemelding angive, i hvilken grad eleven har nået et bestemt fagligt ni-

veau (kriterierne). Det betyder, at de nuværende tilbagemeldinger, hvoraf det fremgår, om præstationer ligger omkring, over eller under gennemsnittet i forhold til andre elever, fremover vil blive suppleret med vurderinger af, om eleverne fx har leveret en tilstrækkelig, en god, en rigtig god eller en helt særlig god præstation set i forhold til de faglige kriterier.

Formålet med kriteriebaseringen af testene i dansk, læsning og matematik er at gøre det muligt via resultaterne i de nationale test at følge udviklingen i folkeskolens resultater på nationalt, kommunalt og skoleniveau, så de kan danne grundlag for den løbende dialog mellem stat, kommuner og skoler om den løbende opfølgning.

Kriteriebaseringen vil desuden understøtte lærerens løbende tilbagemeldinger til den enkelte elev og forældrene, så tilbagemeldinger i højere grad relateres til de faglige kriterier.

Fastsættelsen af de faglige kriterier samt udvælgelsen af testopgaver, der svarer til kriterierne, sker med tæt inddragelse af Undervisningsministeriets opgavekommissioner, der blandt andet består af folkeskolelærere med undervisnings erfaring og af undervisere på læreruddannelsen, hvilket sikrer den undervisningsfaglige vinkel i fastsættelsen af kriterier og udvælgelsen af opgaver. Brugere af testsystemet vil blive inddraget i udviklingen af de kriteriebaserede test med henblik på at sikre, at systemet og de forskellige resultatvisninger svarer til brugernes behov.

I kriteriebaseringen af de nationale test tilstræbes det, jf. aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at fastlægge niveauerne, så de svarer til PISAs kategorisering, hvilket vil gøre det muligt at sammenligne resultater fra PISA-undersøgelserne med resultater fra de nationale test.

Kriteriebaseringen af testene i dansk, læsning og matematik forventes implementeret inden fraværsafviklingen i maj og juni 2014, hvor en række skoler pilotafprøver de kriteriebaserede tilbagemeldinger. Det forventes, at alle skoler fra skoleåret 2014/2015 anvender de kriteriebaserede tilbagemeldinger. Fastsættelsen af baseline forventes at ske på baggrund af resultaterne fra de obligatoriske test i foråret 2014.

Erfaringer med de kriteriebaserede nationale test vil indgå i den samlede evaluering af de nationale test, som, jf. ovenfor afsnit 2, forventes gennemført om tre-fem år.

4.2 Retningslinjer for fritagelse for at tage test og for elevers brug af hjælpemidler

Det kan på baggrund af den fremtidige anvendelse af resultater fra de nationale test i opfølgningen på resultatmålene for folkeskolen, jf. også ovenfor afsnit 4.1, endvidere overvejes at ændre retningslinjerne for fritagelse for at tage test samt for elevernes brug af hjælpemidler under aflæggelsen af de nationale test. Hensynet vil være at sikre en mere ensrettet praksis med henblik på at styrke testresultaternes validitet og anvendelse som opfølgning på de opsatte resultatmål.

For så vidt angår fritagelse for at tage de nationale test kan skolelederen i dag træffe beslutning herom, hvis det vurderes, at eleven ikke vil kunne gennemføre en test med et resultat, der kan bidrage til kvalificering af den løbende evaluering, og såfremt forældrene og eleven er enige i fritagelsen. Elever, som fritages fra én eller flere test, er omfattet af den øvrige del af den løbende evaluering i folkeskolen.

For så vidt angår hjælpemidler kan elever med særlige behov i dag anvende de hjælpemidler under aflæggelsen af de nationale test, som de anvender i den daglige undervisning i det fag, de testes i. Af den gennemførte evalueringens casestudier fremgår det, at de adspurgte lærere efterspørger tydelige retningslinjer og en større grad af ensretning hvad angår

brug af hjælpemidler, så resultatet af testen ikke bliver misvisende.¹⁴

Der vil på den baggrund blive igangsat nærmere undersøgelser af behovet for at ændre retningslinjerne for så vidt angår hjælpemidler og fritagelse for at tage test. Spørgsmålet, herunder eventuelle løsningsforslag, vil på baggrund af de gennemførte undersøgelser efterfølgende blive drøftet med forligskredsen i 2014.

4.3 Anvendelse af resultater fra nationale test som opfølgning på nationale resultatmål og testresultaternes fortrolighed

Det følger af § 55b i folkeskoleloven, at testresultater – bortset fra opgørelser på landsplan – er fortrolige. I forarbejderne til bestemmelsen er det anført, at testene skal udgøre et element i den samlede evaluering og ikke ved offentliggørelse må kunne danne grundlag for rangordning af de enkelte skoler.

Testresultater kan, uanset at de er fortrolige, behandles eller videregives, når det er berettiget.

Indførelsen af nationale mål for elevernes faglige udvikling i folkeskolen, hvis opfyldelse blandt andet måles via resultater i de nationale test i dansk, læsning og matematik, medfører, at anvendelsen af nationale test som et styringsinstrument får et særligt fokus, der kan medføre udfordringer i forhold til, at resultater fra de nationale test er fortrolige.

Samtidig fremgår det af den gennemførte evaluering, at kravet om fortrolighed i nogle tilfælde kan medføre usikkerhed om, hvordan testresultater kan anvendes som styringsværktøj af skoleledelse og de kommunale forvaltninger.

Spørgsmålet om testresultaternes fortrolighed, herunder eventuel supplerende af det eksisterende vejledningsmateriale, vil blive drøftet i forligskredsen i 2014.

4.4 Statistisk usikkerhed

Der er statistisk usikkerhed forbundet med bedømmelsen i alle test og prøver – uanset om der er tale om it-baserede eller papirbaserede prøver, og uanset om de er adaptive eller traditionelt lineære i deres opbygning.

Udformningen af de nationale test som it-baserede adaptive test, hvor opgavernes sværhedsgrad løbende tilpasses elevens svarmønster, giver alt andet lige et statistisk mere sik-

kert resultat sammenlignet med fx papirbaserede test, hvor alle elever får de samme opgaver. En anden fordel ved de it-baserede adaptive test er, at der er mulighed for løbende at fastlægge den statistiske usikkerhed ved beregningen af elevernes dygtighed. Beregningen af den statistiske usikkerhed indgår ikke i formidlingen af testresultatet, men den har blandt andet indvirkning på, hvor mange opgaver eleverne får i testforløbet.

Det har i forbindelse med den løbende kvalitetssikring af de nationale tests funktionsmåde vist sig, at den statistiske usikkerhed forbundet med resultaterne i de nationale test er større end hidtil antaget.

Den statistiske usikkerhed er størst på elev- og klasseni-veau, mens den statistiske usikkerhed på større grupper af elevers testresultater, som fx på kommunalt eller nationalt niveau, fortsat er lav.

Der vil blive overvejet forskellige muligheder for at håndtere problemstillingen, herunder fx i relation til selve testforløbet, antal opgaver, resultatvisningen mv. De forskellige muligheder vil blive drøftet med eksterne eksperter inden for statistisk metode. Undervisningsministeren vil på den baggrund drøfte oplæg til løsningsmodeller med forligskredsen i 2014.

4.5 Konkurrenceudsættelse af de nationale tests it-løsning

Undervisningsministeriet har siden 2011 været ansvarligt for driften af den tekniske løsning til de nationale test og de digitale afgangsprøver efter udløbet af den daværende kontrakt med en privat leverandør.

Undervisningsministeren vil i løbet af foråret 2014 tage nærmere stilling til en eventuel videre plan for konkurrenceudsættelsen af den tekniske løsning til de nationale test og de digitale afgangsprøver.

Hermed slutter redegørelsen.

¹⁴ Jf. *ibid.*, s. 103.